ЛЕКЦІЯ

Лекція. Політичний імідж та комунікативні стратегії лідерів

1. Поняття та структура політичного іміджу.
2. Технології формування іміджу політичного лідера.
3. Роль соціальних медіа в комунікації сучасних лідерів.
4. Політична риторика та дискурс лідерів.
5. Символічна політика та культурні коди в образі лідера.
6. Кризові комунікації та управління репутацією.

ПИТАННЯ 1

01

1. Поняття та структура політичного іміджу.

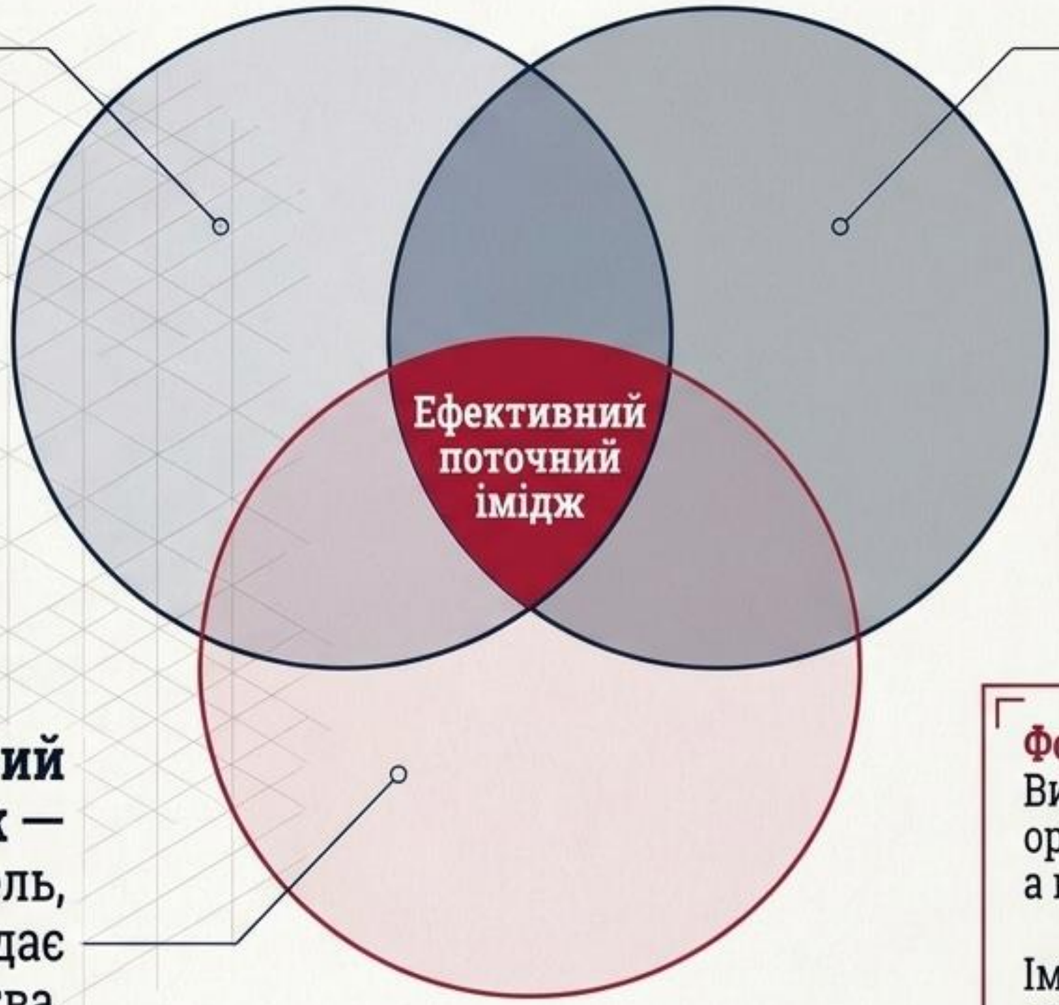
Політичний імідж — це сукупність уявлень, оцінок та емоцій, через які певна аудиторія сприймає політичного діяча. Він охоплює уявлення про компетентність, характер, цінності, стиль поведінки, здатність представляти інтереси та діяти в складних обставинах. Імідж існує у сприйнятті людей, тому політик може впливати на його формування, але не контролює його повністю.

Три виміри політичної реальності

Об'єктивний (Реальний) імідж — Сукупність існуючих у суспільстві вражень та фактів про політика.

Суб'єктивний (Дзеркальний) імідж — Уявлення самого лідера про те, як його бачать виборці.

Ідеальний (Стратегічний) імідж — Сконструйована модель, що максимально відповідає запитам суспільства.

Феномен «Персоніфікації політики»: Виборець ухвалює рішення, орієнтуючись не на програму, а на особистість та її образ.

Імідж — це міст між суспільним запитом та політичною дією.

Структура політичного іміджу

Шість складників образу лідера

КОГНІТИВНИЙ

Знання • компетентність
Здатність керувати

ЕМОЦІЙНИЙ

Довіра • симпатія • страх
Почуття, які викликає лідер

ЦІННІСНИЙ

Принципи • переконання
Політичні пріоритети

ВІЗУАЛЬНИЙ І СИМВОЛІЧНИЙ

Одяг • жести • символи
Культурні коди

ПОВЕДІНКОВИЙ

Вчинки • виконання обіцянок
Відповідальність за рішення

РЕЛЯЦІЙНИЙ

Команда • діалог
Зв’язки з громадськістю

Узагальнена навчальна модель

Інженерія впливу: Алгоритм іміджбілдингу

1. Електоральний сканінг:

Виявлення очікувань. Формування моделі: «яким політик має бути» та «яким категорично не має бути».

2. Позиціонування:

Звуження фокусу. Використання методів протиставлення та уподібнення (розмежування на «свій-чужий»).

3. Перформанс та Подієвий ряд:

Штучне створення подій, театралізація, які вигідно підкреслюють потрібні риси (люди довіряють діям, а не словам).

4. Ефект «Білої плями»:

Спеціальний прийом. Іміджмейкери навмисно залишають в образі «порожні місця», загадковість, яку виборці виборці самостійно заповнюють власними ідеалізованими фантазіями.

Технології формування іміджу політичного лідера

1

ДОСЛІДЖЕННЯ АУДИТОРІЇ

Запити • очікування
Опитування • аналіз сприйняття

2

ПОЗИЦІЮВАННЯ

Роль лідера • цінності
Відмінності від інших

3

НАРАТИВ І СТОРІТЕЛІНГ

Біографія • досвід
Історії та образ майбутнього

4

ФРЕЙМІНГ

Акценти • контекст
Пояснення подій і рішень

ПОЛІТИЧНИЙ ІМІДЖ

5

ВІЗУАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ

Стиль • кольори • символи
Впізнаваність образу

6

МЕДІАКОМУНІКАЦІЯ

Виступи • інтерв'ю
Соцмережі та медіа

7

ПУБЛІЧНІ ДІЇ ТА ПОДІЇ

Зустрічі • вчинки
Видимі результати роботи

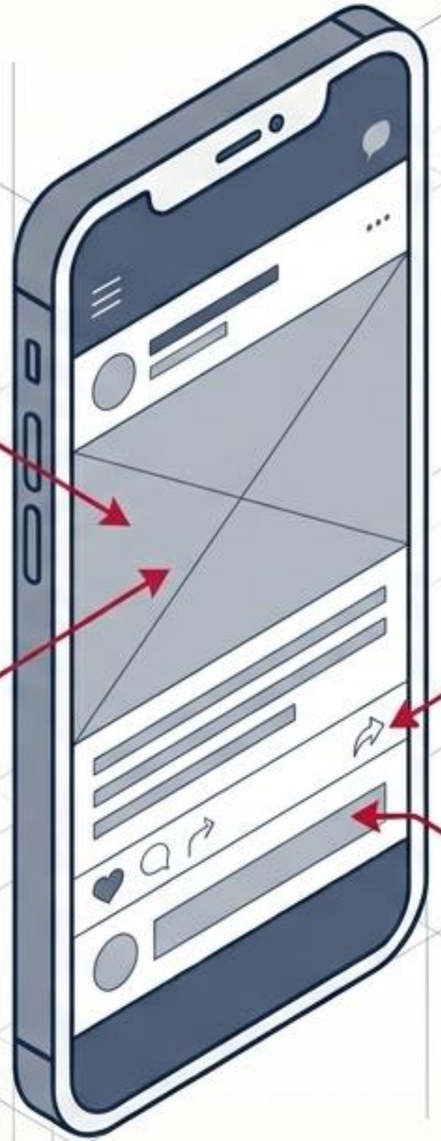
8

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Діалог • оцінка сприйняття
Корекція комунікації

Основа довіри — узгодженість слів і вчинків

Анатомія цифрового лідерства

1

Agenda-setting (Порядок денний). Мережі дозволяють задавати теми швидше за класичні ЗМІ. Політик сам стає першоджерелом новин.

2

Зняття бар'єрів. Неформальна візуальна мова («пряма мова») створює ефект «він такий самий, як ми», підвищуючи довіру.

3

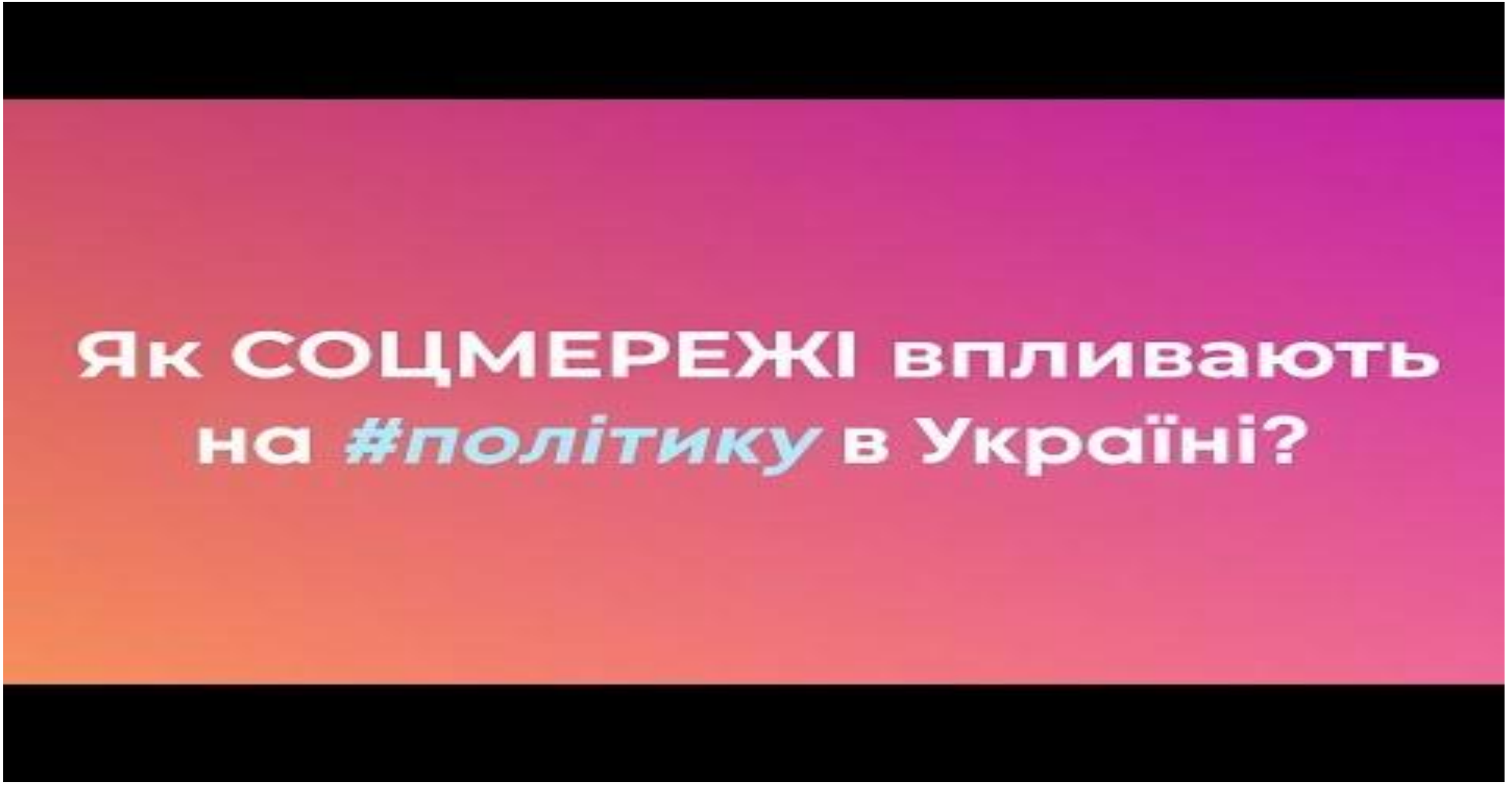
Вимірювання настроїв. Соціальний барометр у реальному часі. Дозволяє миттєво коригувати заяви залежно від реакції.

4

Мобілізаційна сила. Здатність швидко конвертувати розігріту онлайн-аудиторію у реальну офлайн-дію.

https://www.youtube.com/watch?v=9wtgdhhycHo

https://www.youtube.com/watch?v=qO3B7IG0vmQ

Соціальні медіа в комунікації політичних лідерів

Facebook | X (Twitter) | Instagram | TikTok | YouTube

МОЖЛИВОСТІ

ПРЯМИЙ КОНТАКТ
Власні звернення до громадян

АВТЕНТИЧНІСТЬ
Неформальність і особистий образ

ІНТЕРАКТИВНІСТЬ
Запитання, відповіді, обговорення

МОБІЛІЗАЦІЯ
Координація спільних дій

ВІРУСНЕ ПОШИРЕННЯ
Швидке охоплення аудиторії

МІКРОТАРГЕТИНГ
Адаптація реклами до аудиторій

РИЗИКИ

ДЕЗІНФОРМАЦІЯ
Фейки та маніпуляції

ЕХО-КАМЕРИ Й ПОЛЯРИЗАЦІЯ
Інформаційні бульбашки та розкол

РЕПУТАЦІЙНІ ВТРАТИ
Швидке поширення помилок

ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ПЛАТФОРМ
Алгоритми, модерація, блокування

ТИСК ШВИДКОСТІ
Ризик необдуманих заяв

ВИКОРИСТАННЯ ДАНИХ
Загрози приватності користувачів

Охоплення залежить від алгоритмів і правил платформ

Політична риторика та дискурс лідерів

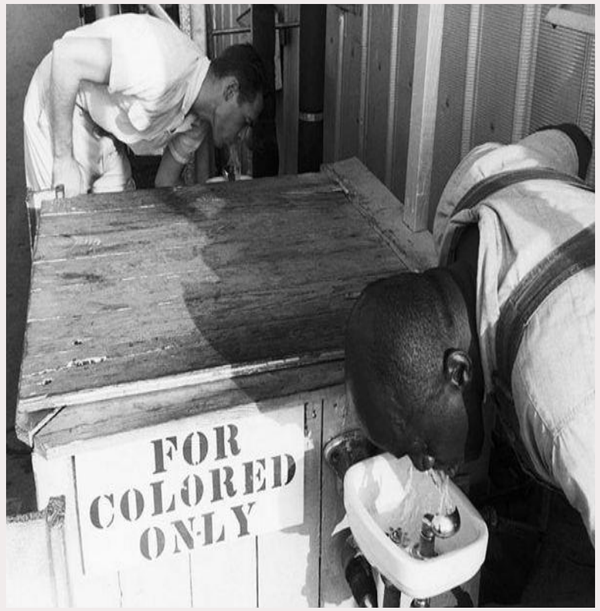
Політична риторика мистецтво переконливої мови є одним із найдавніших та найпотужніших інструментів політичного лідерства. Від Перікла в Афінах до сучасних лідерів, здатність переконувати словом залишається критичною навичкою. Політичний дискурс ширше поняття, яке включає не лише окремі промови, але й систему понять, метафор, наративів, через які лідери конструюють політичну реальність та формують розуміння подій.

Класична риторика, розроблена Арістотелем, виділяла три способи переконання етос, пафос та логос. Етос це авторитет оратора, довіра до нього як до морально достойної особи. Лідер повинен встановити свою кредибельність, показати, що він має право говорити на цю тему, що він розуміє проблему, що йому можна довіряти. Нельсон Мандела володів величезним етосом завдяки своїм двадцяти семи рокам у в'язниці за боротьбу проти апартеїду, своїй непохитній відданості справедливості, своїй готовності до прощення. Коли він говорив про примирення, його слова мали вагу, бо він заплатив за право їх вимовляти.

Пафос це апеляція до емоцій аудиторії. Люди приймають рішення не лише розумом, але й серцем. Успішні оратори вміють викликати страх, гнів, надію, гордість, співчуття. Мартін Лютер Кінґ у своїй знаменитій промові "У мене є мрія" майстерно використовував емоційні образи. Він малював картину майбутнього, де "чотири маленькі діти будуть жити в нації, де про них судитимуть не за кольором шкіри, а за змістом їхнього характеру". Ця емоційна візія резонувала з мільйонами американців, надихаючи їх боротися за громадянські права.

Логос це раціональна аргументація, використання фактів, даних, логічних побудов. Хоча емоції важливі, лідери також повинні пропонувати раціональні обґрунтування своїх позицій. Маргарет Тетчер була відома своєю здатністю оперувати економічними даними, детально пояснювати свою політику, логічно спростовувати аргументи опонентів. Її прізвисько "залізна леді" відображало не лише її жорсткість, але й її інтелектуальну силу.

Метафори та символи є потужними інструментами політичного дискурсу. Метафора дозволяє зрозуміти складну політичну реальність через знайомі образи. Рональд Рейган називав Радянський Союз "імперією зла", створюючи моральну дихотомію, яка не залишала місця для нюансів холодна війна ставала боротьбою добра проти зла. Вінстон Черчілль говорив про "залізну завісу", яка опустилася на Європу ця метафора візуалізувала розділення континенту та стала частиною політичного словника епохи.

A worker standing in a liquor line says, "I have had enough, save my place, I am going to shoot Gorbachev." Two hours later he returns to claim his place in line. His friends ask, "Did you get him?" No, the line there was even longer than the line here."

"What's the difference between Gorbachev and Dubcek?" Nothing, but Gorbachev doesn't know it yet.

Sentence from a schoolboy's weekly composition class essay - "My cat just had seven kittens. They are all communists." Sentence from same boy's composition the following week - "My cat's seven kittens are all capitalists." Teacher reminds boy that the previous week he had said the kittens were communists. "But now they've opened their eyes," replies the child.

An American tells a Russian that the United States is so free he can stand in front of the White House and yell, "To hell with Ronald Reagan." The Russian replies: "That's nothing. I can stand in front of the Kremlin and yell, 'To hell with Ronald Reagan,' too."

Наративи структурують розуміння політичних подій через історії з початком, серединою та кінцем, з героями та лиходіями. Барак Обама будував наратив про Америку як країну можливостей, де син іммігрaта може стати президентом, де різноманітність є силою, а не слабкістю. Дональд Трамп пропонував альтернативний наратив про Америку, яка втратила свою велич через глобалізацію та слабких лідерів, але може знову стати великою під його керівництвом. Ці конкуруючі наративи пропонували різні інтерпретації американської ідентичності та шляху вперед.

Два образи Америки: Обама і Трамп

Порівняння політичної риторики • липень 2016

БАРАК ОБАМА

З'їзд Демократичної партії • Філадельфія

«Америка вже велика. Америка вже сильна.»

Риторичний акцент

Наявна велич країни та спільні досягнення

Джерело: obamawhitehouse.archives.gov

ДОНАЛЬД ТРАМП

З'їзд Республіканської партії • Клівленд

«Ми знову зробимо Америку сильною. Ми знову зробимо Америку великою.»

Риторичний акцент

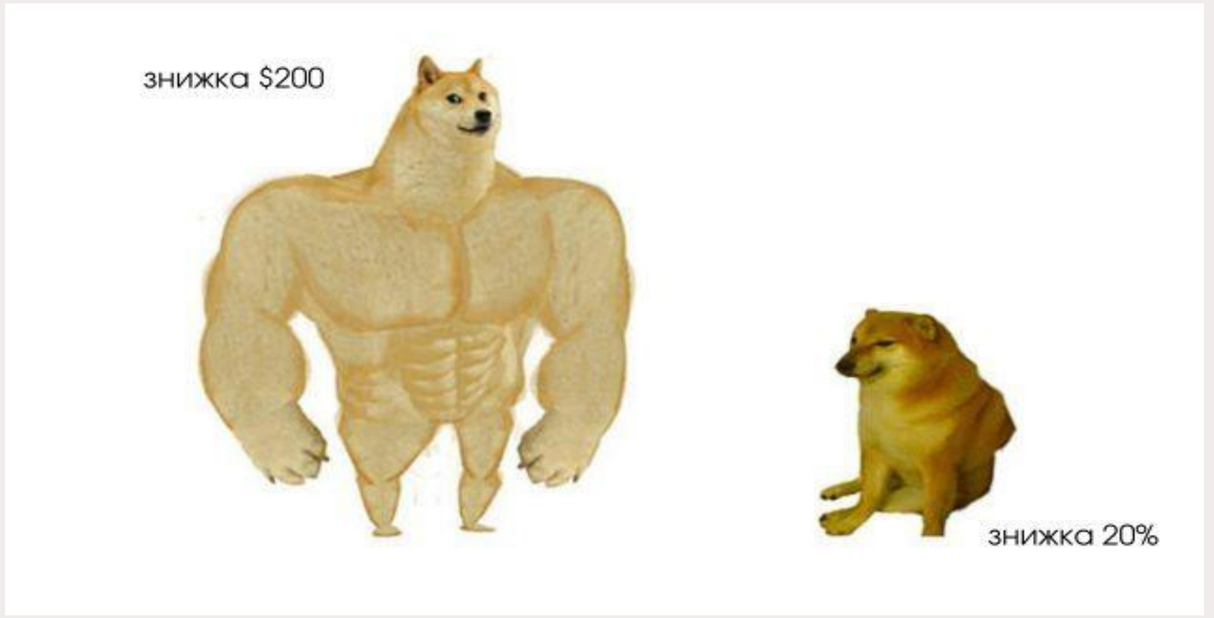
Відновлення величі та обіцянка змін

Джерело: presidency.ucsb.edu

Цитати у перекладі українською. Риторичні акценти — навчальний аналіз.

Фреймінг визначення рамок дискусії є критично важливим. Той, хто контролює фреймінг, контролює дебати. Питання може бути сформульоване як "право жінки на вибір" чи "захист життя ненародженої дитини" ці різні фреймінги апелюють до різних цінностей та передбачають різні висновки. Джордж Лейкофф, лінгвіст та політичний консультант, показав, як консерватори в США майстерно використовували фреймінг "податкові пільги" звучить краще за "скорочення урядових послуг", хоча обидва описують ту саму політику.

ФРЕЙМІНГИ У ДИСКУРСІ ЗА РОКАМИ

2019 КАЛЕНДАРНИЙ РІК (БЮДЖЕТ 2020 РОКУ)

- Некомпетентний уряд
- «Шкурняки»
- Соціальна несправедливість
- Спадок попередників
- Епоха бідності, а не епоха процвітання

2020 КАЛЕНДАРНИЙ РІК (БЮДЖЕТ 2021 РОКУ)

- Некомпетентна влада
- «Велике крадівництво»
- Залежність від зовнішніх запозичень
- Бюджет життя vs бюджет катастрофи/ смерті/ виживання
- Бюджет народу vs бюджет «слуг»

2021 КАЛЕНДАРНИЙ РІК (БЮДЖЕТ 2022 РОКУ)

- «Похоронна» команда
- «Поліцейська держава»
- «Знущання над людьми» / соціальна несправедливість
- «Договорняки»
- «Бюджет брехні»
- «Політичні переслідування» Медведчука
- «Геноцид української нації»/ «тарифний геноцид»

2022 КАЛЕНДАРНИЙ РІК (БЮДЖЕТ 2023 РОКУ)

- Некомпетентний уряд
- «Шкурняки» корупція
- Соціальна несправедливість
- «Поліцейська держава»/ «каральні органи»
- Війна vs дороги
- Зростання зовнішнього боргу
- Бюджет «воюючої країни»

2023 КАЛЕНДАРНИЙ РІК (БЮДЖЕТ 2024 РОКУ)

- Некомпетентний уряд
- «Шкурняки»
- Зростання зовнішнього боргу
- «Каральні органи»/ «репресивні органи»
- Бюджет «несправедливості»
- Бюджет перемоги на виборах
- Гроші на ЗСУ vs гроші на «каральні органи»
- «Репресії проти бізнесу»

2024 КАЛЕНДАРНИЙ РІК (БЮДЖЕТ 2025 РОКУ)

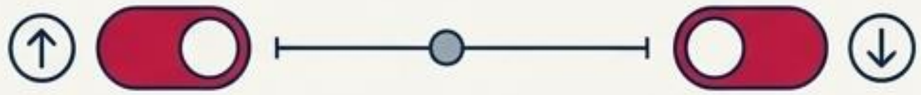
- Соціальна несправедливість
- «Бюджет армії» vs «бюджет каральних органів»
- Бюджет «несправедливості»/ знущання
- Бюджет виборів
- «Солдат в окопі» vs «прокурор-інвалід»
- Війна та оборона

Протиставлення створює чіткі дихотомії, які спрощують складну реальність. "Ми проти них", "друзі проти ворогів", "свобода проти тиранії" ці бінарні опозиції допомагають людям орієнтуватися в політичних конфліктах. Джордж Буш молодший після терактів 11 вересня проголосив: "Або ви з нами, або з терористами" це протиставлення не залишало простору для нюансів, але було ефективним для мобілізації підтримки війни з тероризмом.

Інструментарій переконання: Лексика та Просодика

Лексика - Смисловий рівень

Поляризація лексики (позитивна для єдності/майбутнього, негативна для загроз/опонентів).

Метафори (упаковка складних концепцій у прості образи, що вражають підсвідомість).

Просодика - Звуковий образ

Темп: Прискорений (мобілізація, емоційна напруга) vs. Сповільнений (вагомість, серйозність).

Паузи: Стратегічне мовчання для фокусування уваги на ключових меседжах.

Тональність (Термінальні тони): Низхідний тон (рішучість, фінальність) vs. Висхідний (запрошення до діалогу).

Case Box: Короткі, ритмічні фрази з повтореннями створюють образ прямолінійного, безкомпромісного лідера.

Символічна політика та культурні коди в образі лідера

НАЦІОНАЛЬНІ СИМВОЛИ
Прапор • герб • гімн
Належність до нації

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ
Герої • події • спадщина
Зв'язок із минулим

РИТУАЛИ Й РЕЛІГІЙНІ СИМВОЛИ
Присяга • церемонії • традиції
Карл III: коронація, 2023

СИМВОЛІЧНІ МІСЦЯ
Локація підсилює послання
Рейган: Берлінська стіна, 1987

КУЛЬТУРНІ КОДИ | Пам'ять • цінності • спільні значення

ОДЯГ І ЗОВНІШНІСТЬ
Стиль передає публічну роль
Зеленський: оливковий одяг, 2022

ГЕНДЕРНІ ОБРАЗИ
Очікування • норми • стереотипи
Сприйняття лідерства

ПОПУЛІСТСЬКА СИМВОЛІКА
Близькість до «простих людей»
Образ «свого»

СИМВОЛИ ОПОРУ
Прапори • жести • солідарність
Білоруські протести, 2020

Значення символів залежить від культури, аудиторії та контексту

Антикризові комунікації: Анатомія реакції

«One Voice Policy»
(Подолання відомчої роз'єднаності. Єдиний, узгоджений голос держави або команди).

Стратегічна Мета: Зниження рівня паніки, протидія гібридним дезінформаційним загрозам, збереження інституційної довіри.

Багатоканальність:
Синхронізація ТБ-марафонів, офіційних ТГ-каналів, урядових додатків (напр., «Дія»).

Превентивність:
Щоденна присутність лідерів в інфополі для емоційної стабілізації.

Боротьба з фейками:
Системна верифікація та генерація контрнаративів.

КРИЗОВІ КОМУНІКАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ РЕПУТАЦІЄЮ

Довіра тримається на фактах, людяності та діях

01 ШВИДКІСТЬ
Оперативно повідомляти перевірені факти

02 ЕМПАТІЯ
Визнати біль і підтримати постраждалих

03 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
Визнати помилку й пояснити виправлення

04 ПРОЗОРІСТЬ
Розділяти відоме та невідоме

05 УЗГОДЖЕНІСТЬ
Команда спирається на спільні факти

06 ПОСТІЙНИЙ ЗВ'ЯЗОК
Регулярні оновлення та відповіді громадянам

07 МОНІТОРИНГ
Виявляти чутки й відкрито виправляти неточності

08 УРОКИ ТА ДІЇ
Змінювати процедури й звітувати про результати

РЕАЛЬНІ ПРИКЛАДИ

ДЖАСІНДА АРДЕРН • 2019
Крайстчерч: солідарність і підтримка постраждалих

АНГЕЛА МЕРКЕЛЬ • 2020
COVID-19: пояснення рішень з опорою на науку

ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ • 2022
Відео з Києва: присутність і єдність команди

ЩО ПОСЛАБЛЮЄ ДОВІРУ | Мовчання • Приховування • Суперечливі заяви • Перекладання провини

Репутацію підтримують послідовні рішення та підтверджені результати

Етичні дилеми та Репутаційний щит

Відкритість vs. Безпека:
Право суспільства знати проти «Етичного мовчання» (щоб не нашкодити у воєнний час).

Швидкість vs. Точність:
Оперативність повідомлень проти ризику поширення неперевіреної інформації.

Управління репутацією:
Репутація (відповідність декларованим цінностям) цінностям) володіє величезною інерцією. Організаціям або або лідерам з високим рівнем усталеної довіри суспільство здатне вибачати тактичні помилки та ефективніше чинити опір негативним вкидам конкурентів.

Гендерна динаміка в українській політиці

Жінки-політики (наприклад, Ю. Тимошенко) змушені будувати складніший «пульсуючий» імідж. Вони постійно балансують між необхідністю демонструвати жорстку маскулінну позицію та традиційними фемінними якостями.

Маскулінні риси
(владність, чіткість позиції, агресивність)

Фемінні риси
(емпатія, уміння вирішувати конфлікти, гнучкість)

Чоловіки-політики з «розмитим» гендерним статусом або відсутністю чіткої позиції (обтічність) часто програють в очах українського виборця жінкам з агресивними, виразними установками.

[ФАКТОР СІМ'Ї]: Для жінок-політиків сімейна складова критично важлива для збалансування іміджу. Фізична привабливість та «правильні» родинні зв'язки (кейс британського зятя Тимошенко vs. багатодітність Ющенка) є потужними візуальними маркерами суспільної довіри.

Gemini Notebook

Українські архетипи: Пафос та Емоція

Юлія Тимошенко [Емоційний Вектор]

Петро Порошенко [Монументальний Вектор]

“У світі костюмів і краваток політика завжди є компромісною. У період війни політика має бути БЕЗКОМПРОМІСНОЮ.”

- 24 лютого 2022 року українська політична комунікація зазнала абсолютної трансформації.

- Злам парадигми: миттєвий перехід від дипломатичного маневрування до екстремального кризового менеджменту та державоцентричного наративу виживання.

Анатомія лідерства воєнного часу: Феномен В. Зеленського

1

[СИГНАЛ: ВЕРХОВНИЙ ГОЛОВНОКОМАНДУВАЧ]

Відмова від ділового етикету. Колір хакі підкреслює, що він очільник країни, яка воює. Доля держави та захист територій важливіші за власний вигляд.

2

[СИГНАЛ: БЛИЗЬКІСТЬ ДО НАРОДУ]

Зручний, повсякденний мілітарі-одяг (худі, фліс). Транслює прямолінійне повідомлення: я залишаюсь тут, на Банковій, без світла і за мішками з піском, я повністю поділяю ваші труднощі.

3

[СИГНАЛ: АВТЕНТИЧНІСТЬ ТА 24/7]

Неголене обличчя, щетина із сивиною, втомлений зосереджений погляд. Символізує цілодобову роботу без пауз на відпочинок чи класичний іміджмейкінг. Абсолютна справжність замість ідеальності.

Дипломатичний злам протоколу

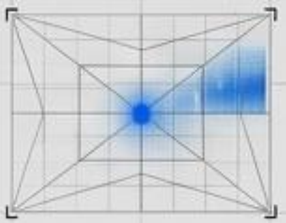
- **Символічний контраст:** Свідоме та категоричне порушення дипломатичного дрескоду створює глибокий, продуманий візуальний дисонанс.
- **Позиція сили:** У такому одязі Президент не просить, а вимагає. Він демонструє, що не зобов’язаний грати за правилами мирного часу та загальноприйнятим етикетом.
- **Моральна перевага:** Мілітарі-стиль на тлі дорогих ділових костюмів іноземних лідерів дозволяє розмовляти «на рівних», невербально підкреслюючи безпорадність класичної світової безпекової системи перед реальним терором.

Глобальний тренд та консолідація довіри

Автентичність як зброя:

Образ Зеленського не перебував у конфлікті з його «самоіміджем», ставши максимально органічним та невіддільним від контексту.

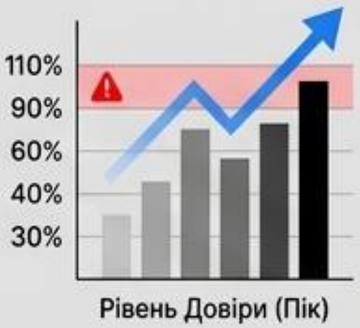
Експорт наративу:

Фактично було запущено світовий тренд на зручний кежуал кольору хакі з патріотичними принтами від українських виробників, перетворивши одяг на маніфест.

Електоральна магія:

Завдяки ідеальній відповідності зовнішнього іміджу історичному моменту, рівень довіри суспільства на піку сягав понад 90%, забезпечивши безпрецедентну консолідацію нації та мобілізацію західних партнерів.

Strategic Dossier

Синтез: Формула політичної життєздатності

Технологічна Точність

Володіння алгоритмами, соціальними мережами (Always-On) та здатність керувати віртуальною репутацією в умовах безперервного інформаційного хаосу.

Психологічна Резонансність

Розуміння «несвідомих» запитів суспільства. Вміле використання гендерної динаміки, глибокого емоційного фреймінгу та чіткого архетипічного позиціонування (Державник/Популіст).

Органічна Адаптивність

Найвища стадія політичного іміджмейкінгу — здатність у момент екстремальної кризи відкинути штучний «костюм» і транслювати абсолютну, сиру справжність.

[ВИСНОВОК]: Найсильніший політичний імідж — це не той, що майстерно приховує недоліки, а той, що ідеально синхронізує внутрішню правду політика з безжальним історичним моментом нації.

У сучасному світі політики не перемагають ідеями, про які ніхто не знає.

Перемагає стратегічно сконструйований імідж, що резонує з підсвідомістю, бездоганно упакований у символи та миттєво доставлений через цифрові мережі.

Комунікація — це і є політика.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

https://babel.ua/texts/110170-za-33-roki-nezalezhnosti-ukrajinski-politiki-zgeneruvali-sotni-memiv-vi-mayete-jih-pam-yatati-abo-ni-todi-prosto-bude-veselo-test-babelya